

Jiří Soural

Najít v dnešní době místa, která nejsou postižená nadměrným turismem, je čím dál těžší. Ale mám pro vás tip: jedte v zimě do Skotska. Budete sami v nádherné, drsné přírodě a prožijete dobrodružství, za kterými nemusíte jezdit na druhý konec světa.

Jezero Loch Sionascaig,
hory Cúl Mór, Cúl Baeg
a Stac Pollaidh, oblast Assynt

Skotsko

Zimní Skotskou vysočinou

Znovu po roce se vracíme do magických krajin zimní Skotské vysočiny, tentokrát více severněji, na místa, kde putujeme dlouhé hodiny a dny drsnou přírodou, aniž potkáme živou duši. Touláme se sami Torridonem a Assyntem...

Text a foto: **Jiří Soural**

Projíždíme úzkými silničkami vinoucími se kolem tajemných jezer a mezi zasněženými vrcholky hor. Osamělé farmy a malinké vesničky s pár domečky nám tu umožňují přenocování a spojení s civilizací. Je to dobrodružství jako na konci světa. A když pak stojíme na rozeklaných útesech na pobřeží a díváme se na rozbouřený Atlantik, skutečně si tak připadáme.

Ač mám rád zeměpis a moc mě v něm nepřekvapí, přiznám se, že o Torridonu a Assyntu jsem slyšel poprvé, až když jsme začali připravovat naši cestu. To zase na druhou stranu dává smysl tím, že většina lidí, tak jako já, o těchto zapadlých krajích nemá ani ponětí. Tudíž tam téměř nikdo nejezdí. Což z Torridonu a Assyntu okamžitě dělá atraktivní destinaci pro naši další cestu. Obě místa se nacházejí na severozápadě Skotska, asi sto kilometrů severně od známého údolí Glencoe.

Uvítání ve skotském stylu

Naše cesta míří z Prahy do Edinburghu. Půjčeným autem se vydáváme na pěti- až šestihodinový přejezd přes vysočinu na sever Skotska. Cílem je vesnička Poolewe v srdci Torridonu, kde máme ubytování. Pokud bude po cestě něco zajímavého, zastavíme na focení. A skutečně je na co se dívat. Už po půldruhé hodině od Edinburghu vjíždíme na Skotskou vysočinu. Mění se počasí, slunce nám posílá mezi mraky první doteky světla. Omrzlé ojněné stromy kolem nás dotvářejí scenerie jako z pohádky. V pastvinách a na kopcích často leží sníh. Vypadají jako pocukrované. Mezi loukami a lesy se válejí nízké mlhy. Z nich se vynořují kamenné domky nebo rovnou i hrady. Zastavujeme v místě zvaném Pitlochry. Létám a fotím dronem nad městečkem a pastvinami. Vypadá to famózně, jako nějaké romantické obrazy.

Pokračujeme po A9 na Inverness, odtud se pak stáčíme na severozápad do oblasti Torridonu. V jednu chvíli přejíždíme horizont a v ten okamžik se před námi otevře dlouhé údolí. Silnička

Ranni doteky světla na jezeře Loch Claire

Zasněžená krajina u Pitlochry

se vine z kopce serpentinami, v dále je jezero Loch Maree, obklopené horami. Nádherný výhled nám trochu zhorší kazící se počasí, ale víme, že se sem ještě během následujících dnů vrátíme. V dále ještě vidíme, jak slunce nasvětluje hory kolem jezera. Tady už ale začíná mrholit a zbytek trasy do Poolewe na ubytko jedeme víceméně v tom mrhlení. Skotsko nás vítá svým typickým způsobem.

Duhové ráno na Loch Claire

Ráno vstáváme na pohodu kolem sedmé. Sluníčko nám vychází teď, v zimě, tady na severu Skotska až v devět hodin a my si tak užíváme komfortu dobře a dlouho se vyspat, v klidu posnídat a pak plni energie vyrazit do přírody. Ještě za tmy jedeme k jezeru Loch Claire. Během cesty přibývá světla a obloha se pomalu začíná prosvětlovat. Mezi mraky prosvítají okna jasně oblohy. Na východní straně pozorujeme zbarvující se obzor.

U Loch Claire vystupujeme z auta do lehkého mrhlení. Scenerie kolem nás je ale úžasná: mělčina u kraje jezera porostlá žlutou trávou a jezero lemované poloostřůvky s borovicovými lesy. Na délku se jezero táhne k jihu a vytváří protáhlé údolí obklopené zasněženými horami. Počasí se neustále mění. Máme ale štěstí, mezi mraky s deštěm se objevují okna s doteky slunečního světla. Fotíme dlouhé expozice, kdy hladina jezera na fotce dostává sametově matný uhlazený povrch. Létám dronem, je to adrenalin, několikrát přistávám dron úplně mokřý. Mokneme, ale zažíváme nádhernou euforii z kouzelného rána v krásné přírodě. Do deště nám slunce za odměnu opět zasvítlí, a tak je náš pobyt u Loch Claire korunován parádní duhou.

Diabaig, Loch Torridon

Jedeme dál, tentokrát směrem na Diabaig, což je oblast s četnými poloostřůvky zařezávajícími se do moře. Je čas na svačinu, zastavujeme tedy v malé osadě v obchůdku na kávu a výborný jablečný koláč. Personál jsou místní babičky, moc milé a nám je tady s nimi příjemně. Svačina přichází k duhu. Pokračujeme na Diabaig, úzká silnička se klikatí mezi vřesovišti, lesíky a samozřejmě jezery. Je to nahoru dolů. Zastavujeme v místě s vyhlídkou na Loch Torridon. Stojíme na kopci, pod námi se rozpíná zátoka s několika poloostrovky. V pozadí se honí husté mraky, z nichž dírami procházejí paprsky slunce. Scenerie má ponurou dramatickou atmosféru a je neuvěřitelné, jak slunce pokaždé krajinu dokáže proměnit.

Z vyhlídky na Loch Torridon je to jen kousek na Lower Diabaig. Pár domečků na pobřeží a kamenné molo. Stylovka jako

” V Torridonu nám počasí přestalo přát: zatáhlo se, prudce přšlo, občas sněžilo a uderil víchř...”

vystřižená z filmu. Zafotíme si tady. Nejlépe vycházejí dlouhé třicetivteřinové expozice, které na fotce rozmažou a zjemní vlny v moři a husté mraky. A je nádherné nízké světlo. Chvilí poté se na Diabaigu balíme, když se k nám blíží nová záclona deště. Ten už nás netrefí, sedíme v suchu v autě a jedeme zpět na ubytko v Poolewe plni dojmů a zážitků z dnešního dne.

Toulky Torridonem, jezera Shieldaig a Maree

Jak se večer zkazilo počasí, tak nám od následujícího rána přestává přát. Ponurou krajinu bičují záclony deště, občas přecházejícího ve sněžení, a my se touláme autem po Torridonu. Na návětrných místech duje silný vítr. U Loch Claire zažíváme úplně jinou scenerii než včera, kopce kolem jsou celé zasněžené, sluníčko se ani neukáže a každou chvíli silně sněží. Nevidíme živou duši, kdo by taky v tomto počasí brouzдал po venku.

Přejíždíme dál směrem na Diabaig, chceme se ohřát a dát si kávu a koláč u babiček v obchůdku jako včera. Je však neděle, mají zavřeno a nikde ve vesničce ani noha. Pokračujeme podél druhé strany jezera Upper Loch Torridon přes vesničku

Kamenný domek, Ardheslaig, Torridon

Údolí s jezerem Loch Maree, Torridon

Úsvit na jezeře Loch Maree, Torridon

Lower Diabaig, jezero Loch Torridon

Shieldaig až k jezeru Loch Shieldaig. Zastavujeme na výhled na vesničku, počkáme si tady na okno, kdy ustane déšť a zasnívá slunce. Počasí nám nakonec přeje, sluníčko osvětluje kamenné domky na břehu jezera, nad nimi vzadu na horizontu září zasněžené hory. Čirá krása. Na hladině jezera se pohupují dvě rybářské loďky. Je dávno po sezoně, nikde nikdo.

Od vyhlídky přejíždíme malý kousek po pobřežní cestě k místu Ardheslaig. Je tady u pobřeží malý kamenný domek s červenou plechovou střechou. Krásný motiv. Opět nám mrholí, krajina je zahalená do závoje deště a mlhy. Čekáme znovu na okno a skutečně asi za hodinu se nebe roztrhne, v dále se objevují zasněžené hory a slunce vysílá doteky světla. Jsme tu i v závětří, a tak si idylu užíváme. Ardheslaig je nejzazším bodem naší dnešní cesty.

Odsud se vracíme zase v dešti (co bychom jiného tady také čekali...) k Loch Maree na vyhlídku, odkud se vine silnice údolím v serpentínách až k samotnému jezeru. Byli jsme tady už první den při našem příjezdu do oblasti Torridonu. Teď je krajina trochu barevnější. Pouštím i dron, úplně se to nabízí. A jsou to skutečně super záběry z té výšky. Dlouhé údolí vzadu s jezerem a klikatou silnicí k němu vedoucí vytváří úchvatné panorama.

Zbývá hodina do západu slunce. Vracíme se zpět po pobřeží kolem jezera Maree. Na několika místech tady rostou solitérní borovice pokroucené větrem a počasím do bizarních tvarů. Fotíme je na pozadí s horami. Počasí nám znovu přeje a na „naše přání“ je i patřičně obarví.

Vzhůru na Assynt

Naše putování v Torridonu pomalu končí, další den se přesouváme do oblasti Assyntu. Časné ráno na cestě trávíme ještě u Loch Maree. Provází nás nádherné ranní světlo ozařující okolní zasněžené hory lemující severní pobřeží jezera. V popředí se táhne poloostrov porostlý borovicemi. Létám, fotím a natáčím dronem, ale po chvíli k nám přichází majitel přilehlého domku. Sice nenadává, ale naše nadšení ze scenerie zjevně nesdílí. Vyptává se nás, kolik máme dronů, a fotí si espézetku našeho auta. Nechceme tady žádný konflikt, nic dalšího z toho ale není, a tak pokračujeme dál.

Přejezd na Assynt nám zabere asi dvě hodiny a brzy odpoledne přijíždíme přes městečko Ullapool do osady Ardmail na ubytování. Máme velký dům, v něm každý svůj pokoj s koupelnou a WC a velký obývací s krbem. A k tomu krásný výhled na mořskou zátoku s horami. Necháváme tady zavazadla a jedeme odpoledne fotit.

Ikonické hory Stack Pollaidh, Cúl Baeg a Cúl Mór

Nejprve zamíříme do osady Elphin, nad níž se tyčí vrchol Cúl Mór, 849 metrů vysoký mohutný masiv. Pod ním se rozpínají jezera Loch Veyatie a Cam Loch. Dělán pár snímků fotoaparátem a pak zase létám dronem. Počasí nám aktuálně přeje, slunce nasvěcuje hory, po nebi se honí mraky, je to paráda. Panorama Cúl Mór s okolními jezery a zasněženou krajinou občas přerušenu vinoucími se cestičkami vypadá seshora famózně. Nevnímám čas ani zimu, mráz mi zalézá za nehty. Pak náhle přichází přechod počasí a do pěti minut není nic vidět a sněží.

Přejíždíme kolem dokola horských masivů do oblasti jezera Loch Sionascaig, nad nímž se vypínají vrcholky Stac Pollaidh

Kamenný domek, jezero Loch Stack, Assynt

Zimní pláž Oldshoremore, Assynt

Jezero Loch Torridon

(612 metrů), Cúl Baeg (769 metrů) a náš už známý Cúl Mór. Vedle Loch Sionascaig je tu pod nimi celá soustava několika propojených jezer. Jako na přání se nebe nad námi trhá a přichází nádherná zlatá hodina. Létám s dronem, pořizuji fotky, videa, panoramata. Celá scéna září božským zlatým světlem. Tmavě modrá jezera, zlatavé kameny a štíty hor, temná mračna a místy modrá obloha. Je to neskutečně krásné. Jakmile zapadne slunce, zkouším pořídit ještě dronem časosběr. V polovině snímání – potřebuji asi 11 minut – přichází znovu náhlý přechod počasí. Už to po zkušenostech tady dokážu odhadnout. Pozoruji blížíci se záclonu sněžných a dešťových mraků. Zaregistruji kolem sebe prvních pár vložek, následně stahuji dron zpět. Je to o fous, dron vzdoruje silnému větru a do minuty je tu sněhová vánice. Nakonec se mi to podaří a za hustého sněžení a nulové viditelnosti skáču do bezpečí auta s vítěznými pocity.

Zasněžený Assynt

Ráno vstáváme do zimní pohádky. Přes noc napadlo 20 cm sněhu. Silnice jsou zasypané. Venku je mlha, zataženo, šedo a stále sněží. Teploty kolem nuly. Přesto se snažíme projet úzkou silničkou k jezeru Loch Lurgain pod horu Stac Pollaidh, místo na pobřeží s horským štítem v pozadí. Silnice je ale plná sněhu, jen projeté koleje. Hory jsou ukryté v mlze a vytrvale sněží. Změna počasí nepřichází, jen chvílemi sněží méně nebo přestane.

Brzy pochopíme, že čekat tady na světlo nemá smysl. Jedeme tedy dál na sever k jezerům Loch Awe a Loch Assynt a hledáme v krajině zajímavé prvky, ostrůvky. Je to čirý minimalismus. Bílá celistvá plocha krajiny je občas přerušena tmavými jezery nebo ostrůvky se stromy. Na několika místech zastavujeme a létáme hlavně drony. U Loch Awe jsou na jezeře půvabné

” Ráno v Assyntu nastala doslova zimní pohádka. Napadl čerstvý sníh a my sotva vidíme na cestu.

ostrůvky, které v zasněžené hladině vytvářejí zajímavé mozaiky a struktury. Je to ale létání a focení vždycky jen na chvíli, protože pak přichází zase husté sněžení. Na vřesovištích, pastvinách a stráních pak pozorujeme četná stáda jelení zvěře.

Následující ráno ještě umocňuje náš zimní zážitek z Assyntu, neboť přes noc připadlo dalších 30 centimetrů sněhu. Krajina je pokrytá nadýchanou bílou peřinou. Přes den pak stále vytrvale sněží. Čeká nás dobrodružství, protože máme na autě z půjčovny letní pneumatiky, jelikož zákony ve Skotsku nestanoví povinnost mít na autech zimní gumy. Oproti včerejšku se ale počasí mění. Tvoří se okna s doteky světla. A ta se nám daří dobře vychytávat.

Projíždíme stejně jako včera na sever kolem jezer Loch Awe a Loch Assynt na Kylesku ke známému mostu přes úžinu. Cestou vyhledáváme v krajině hezké motivy. Jako třeba solitérní stromy na pozadí zasněžených štítů hor nebo plot v závějích sněhu či osamělou farmu a zříceninu hradu Ardwreck na poloostrově u jezera. Scény typické pro místní kraj. A zimu. Je to jako v zimní pohádce. Létáme znovu drony, policie a místní, kterých pár několikrát potkáváme, jsou k nám shovívaví a velmi přátelští.

Most na Kylesku, Loch Stack, večerní pláž Oldshoremore

Na Kylesku je most překlenující jezerní úžinu, teď, v zimě, nádherně posazený do zasněžené krajiny. Dáváme si obědovou pauzu

Zasněžené jezero Loch Assynt

Zimní krajina v Assyntu

Jelení zvěř je v zimní skotské krajině běžným motivem

Údolí Glencoe,
Skotská vysočina

Most Kylesku, Assynt

Solitární borovice u Loch Maree

a čekáme v hustém sněžení asi půl hodiny na přechod počasí. Okolí Kylesku totiž tvoří spektakulární scenerie fjordu a hor a to všechno chceme na vlastní oči vidět. Skutečně máme štěstí, obloha se trhá, místy se objevuje modré nebe a slunce nám nasvítí samotný most. Fotíme ho z nadhledu ze skály nad ním. Krásný oblouk vede linii zasněženou krajinou. Pod mostem je jezero Loch á Chain Bháin a slunce v protisvětle posílá odlesky na jeho hladinu. V pozadí se nám ukazují zasněžené hory.

Z Kylesku pokračujeme k jezeru Loch Stack, kde nás čeká další scenerie jako z filmu. Čerstvě zasněžená krajina, z ní trčí trsy žluté trávy, u jezera kamenný domek a za ním jezero Stack s horami. Opět máme štěstí, obloha se protrhává, vrcholky hor v dáli, které nebyly vidět, se vynořují z mlhy a mraků. Fotíme a pak už jen namlsaně čekáme na ten nejlepší moment, až slunce hory vzadu nasvítí. Stane se, fotím, droním, jsem v euforii. Za mě je to nejhezčí místo z celého Assyntu.

Pozdě v podvečer jedeme ještě na pláž Oldshoremore. Samotná jízda je už tak trochu na sílu, hustě sněží a úzké cesty nejsou téměř prohrnuté. K samotné pláži nedojedeme, necháme auto odstavené u statku na kopci a jdeme k pláži asi dva kilometry pěšky. Spolu s námi schází stádečko ovcí. Skotská idyla. Před námi se otevírá výhled na pobřeží – žlutá písčitá pláž, zelené moře chrlící vlny na břeh a černé útesy s bílými sněhovými čepicemi. Dolů až na pláž nakonec nejdu, je to přes vodu a kluzké kameny, nechci riskovat pády. Létám znovu dronem, daří se pár snímků. Na obzoru se rychle přibližují temné mraky, předzvěst další sněhové bouře. Spěcháme k autu, docházíme zpět za hustého sněžení a někteří o něco později už za regulární vánice. Od této chvíle se počasí už nezmění. Máme to odsud

” Zimní výpravy ve Skotsku jsou skvělé. Stačí zaletět do Edinburghu a za dvě hodiny už se jen toulat...

na ubytko do Ardmairu asi 80 kilometrů, což je v normálním počasí záležitost na hodinu. V této vánici ale nakonec strávíme na cestě 2,5 hodiny. Naše auto chvílemi tancuje a sáňkuje po silnici. Sice čtyřkolka, ale na letních pneumatikách. Nakonec však dojždíme bezpečně na základnu a po večeri u rozdělaného krbu pak rozebíráme společné zážitky posledních dnů.

Musím přiznat, že za dvě zimní výpravy mi Skotsko přirostlo k srdci. Pokud budou další možnosti sem s partou fajn lidí zajet, nebudu váhat. Je to opravdu jednoduché, z Prahy jsme za dvě hodiny v Edinburghu a za další dvě hodiny už se můžeme toulat úplně sami nádhernou drsnou nespoutanou přírodou. Zimní krajina s jezery, hrady, kamennými domky, úzkými silničkami vyznačuje tajemnou atmosféru, kterou cítíte hluboko v duši. Nepředvídatelné, stále se měnící počasí a extrémní podmínky dělají v zimě z každé cesty velké dobrodružství, kde člověk nemá nic očekávat, jen přijmout věci tak, jak jsou. ■

PODÍVEJTE SE ON-LINE

Jiří Soural
Video Skotská zima